

TURVETUOTANNOSTA POISTUVIEN ALUEIDEN JÄLKIKÄYTTÖ- tietopaketti maanomistajille

MICRO
POLIS

≡ PUDASJÄRVI ≡

VAIN
HYVIÄ
SYITÄ

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Sisältö

- **Turvetuotantoalueiden jälkikäyttö vaihtoehtoja**

- Metsitys
- Kosteikot ja luonnonhoito
- Vettäminen ja ennallistaminen
- Suonpohjat maatalousmaana eli kasvinviljely
- Poron ravintokasvien viljely
- Aurinko- ja tuulivoima
- Virkistyskäyttö ja matkailu
- Kotieläintalous ja laidunmaat
- Kosteikkoviljely
- Alueen myynti tai vuokraus

- **Suunnittelu**

- **Toteutus**

- Luvat
- Rahoitus

- **Lisätietolinkit**

Turvetuotantoalueen jälkikäyttö

Turvetuotannosta poistuvien alueiden määrä tulee lisääntymään runsaasti lähivuosina turvetuotannon vähentyessä.

Turvetuotannosta poistuvat alueet ovat yleensä laajoja, tasaisia, avoimia ja turvepintaisia kenttiä, joilla ojitus ja kulkuyhteydet ovat kunnossa. Jälkikäytön valintaan vaikuttavat muun muassa veden määrä, jäännösturpeen paksuus ja pohjamaan laatu.

Alueiden jälkikäyttömahdollisuuksia on monia, esimerkiksi metsitys, peltoviljelyyn siirtyminen tai kosteikon perustaminen.

[Uuden maankäytön suunnittelu - Turvetuotantoalueiden jatkokäyttö - ELY-keskus](#)

Turvetuotanto- alueen jälkikäyttö

- Turvetuotantoalueen jälkikäytöstä päättää maanomistaja

Toimintamalli: Askeleet siirryttäessä turvetuotannosta seuraaviin maankäyttömuotoihin

Jälkikäyttövaihtoehtoja

1/7

- **Metsitys**

- Metsittäminen soveltuu vaihtoehtoiksi useimmille alueille.
- Metsittämällä maanomistaja saa tulevaisuudessa puukauppatuloja.
- Metsityksellä on myönteisiä ilmastovaikutuksia. Kasvava puusto sitoo yhteyttämisessä hiiltä puubiomassaan maan päälle ja maahan. Metsikkökarikkeen muodostuminen maanpintaan lisää hiilivarastoa.
- Metsitys kohentaa turpeennostosta poistuneiden alueiden maisemakuvaa ja parantaa virkistyskäyttömahdollisuuksia.
- [Metsitys - Turvetuotantoalueiden jatkokäyttö - ELY-keskus](#)

Jälkikäyttövaihtoehtoja 2/7

- **Kosteikot ja luonnonhoito**

- Suonpohjat ovat sopivia alueita lintukosteikkojen, riista- ja lintupeltojen ja riistametsiköiden perustamiseen. Esim. kosteikot ovat luonnon monimuotoisuuden huippupaikkoja ja tarjoavat elinympäristöjä muun muassa monipuoliselle vesi-, ranta- ja kahlaajalinnustolle.

[Kosteikot ja luonnonhoito - Turvetuotantoalueiden jatkokäyttö - ELY-keskus](#)

- **Vettäminen ja ennallistaminen**

- Suonpohjien ennallistamisen tarkoituksena on palauttaa sellaiset olosuhteet, joissa suokasvillisuus ja turpeen kertyminen palautuvat. Ennallistamisen tärkein edellytys on suokasvillisuudelle sopiva, läpi vuoden riittävän korkeana pysyvä pohjavedenpinnan taso. Vettäminen sopii ohut- ja paksuturpeisille suonpohjille.
- [Vettämällä kohti ennallistumista - Turvetuotantoalueiden jatkokäyttö - ELY-keskus](#)

Jälkikäyttövaihtoehtoja

3/7

- **Suonpohjat maatalousmaana eli kasvinviljely**
 - Tasaiset, kivettömät ja kuivat suonpohjat soveltuvat hyvin joidenkin viljelykasvien viljelyyn. Merkittävin suonpohjan viljelyyn vaikuttava tekijä on jäännösturpeen paksuus. Se vaikuttaa sekä viljelymenetelmään että odotettavissa olevan sadon määrään.
 - [Suonpohjat maatalousmaana eli kasvinviljely - Turvetuotantoalueiden jatkokäyttö - ELY-keskus](#)
- **Poron ravintokasvien viljely**
 - Porotaloudelle sopiva jatkokäyttömuoto on uusien laidunalueiden perustaminen istuttamalla tai palauttamalla niille sellaista suokasvillisuutta, jota poro käyttää luontaisesti ravinnokseen
 - [Poron ravintokasvien viljely - Turvetuotantoalueiden jatkokäyttö - ELY-keskus](#)

Jälkikäyttövaihtoehtoja 4/7

- **Aurinko- ja tuulivoima**

- Turvetuotannosta poistuneet suonpohjat soveltuvat aurinko- ja tuulienergian tuotantoon. Ne tarjoavat laajoja yhtenäisiä alueita aurinkopaneelien ja tuuliturbiinien käyttöön.
- [Aurinko- ja tuulivoima - Turvetuotantoalueiden jatkokäyttö - ELY-keskus](#)

Jälkikäyttövaihtoehtoja 5/7

- **Virkistyskäyttö ja matkailu**

- Laajalle turvetuotannosta poistuneelle alueelle on mahdollista rakentaa esimerkiksi retkeilyreittejä. Ennallistetuille ja metsitetyille suonpohjille voi sijoittaa luontopolkuja. Lintukosteikkojen läheisyyteen voidaan rakentaa lintutorneja varsinkin alueilla, jotka sijaitsevat lintujen muuttoreiteillä.

- **Kotieläintalous ja laidunmaat**

- Suonpohjat sopivat nurmi- ja viljanviljelyyn yhdistettynä kotieläintalouden laidunmaiksi.

- **Terminaalialueet**

- Turvetuotantoa varten on yleensä rakennettu kantavia teitä, jolla voidaan liikennöidä raskaalla kalustolla ympäri vuoden. Entiset tuotantolohkot ovat laajoja, joten ne sopivat hyvin esimerkiksi puun ja muiden biomassojen, maa-ainesten sekä kierrätysmateriaalien käsittelyyn ja varastointiin.
- Terminaaleissa voidaan esimerkiksi hakettaa ja murskata puupolttoaineita sekä sekoittaa eri polttoainelajeja toisiinsa. Terminaalien puskurivarastot turvaavat metsähakkeen ympärivuotiset toimitukset.
- <https://www.ely-keskus.fi/web/turvetuotantoalueiden-jatkokaytto/muut>

Jätkikäyttövaihtoehtoja 6/7

- **Kosteikkoviljely**

- Kehityskelpoinen jätkikäyttömuoto
 - Ruokohelpi;
 - Tulevaisuuden vastuullinen kasvualusta?
 - Sitoo hiiltä tehokkaasti
- Esimerkkejä mahdollisista kosteikkoviljelylajeista: osmankäämi, järviruoko, paju, karpalo, suopursu, marja-aronia, kihokit, mesiangervo, rahkasammal, hilla, pensasmustikka, vihannestalous?
- Lisätietoja:
 - <https://www.proagria.fi/blogit/ilmasto-muutoksessa/mita-on-kosteikkoviljely>

Jälkikäyttövaihtoehtoja

7/7

- **Alueen myynti tai vuokraus**

- Mahdollisia käyttötarkoituksia voi olla useita niin eri kohteilla kuin yksittäisten kohteiden eri osissa.
- Myytävät kohteet; alueita on myyty esimerkiksi maatalouskäyttöön
- Vuokrakohteita voi hyödyntää niin virkistykseen, harrastuksiin kuin ammattimaiseen ja kaupalliseen toimintaan useissa eri muodoissa. Käyttömuotoja voivat olla esimerkiksi aurinkovoimapuistot, peltoviljely, varasto- ja terminaalialueet, hiilinieluviljely, metsästys sekä luontomatkailu

- **Alueen historian esittely;** Suonpohjilla on mahdollista esitellä myös turpeennoston historiaa.

Suunnittelu

- Jatkokäytön suunnittelu voi olla haastavaa esimerkiksi alueen laajuuden tai käyttötarpeiden vuoksi ja jos maanomistajia on useita.
- Ulkopuolista apua suunnitteluun ja toteutukseen voivat tarjota esimerkiksi metsänhoitoyhdistys, neuvontajärjestö tai paikalliset yhdistykset.

Esimerkiksi:

- <https://www.mhy.fi/oulun-seutu>
- www.Riista.fi

- Havainnollistavat turvetuotannosta poistuneiden alueiden infokortit Pudasjärven kaupungin ja lin kunnan alueelta löytyvät liitteistä

Vasikkasuo.fi

Pinta-ala: 154 ha

Osoite: Oijärventie 2727, II

Sijainti: ETRS35FIN | 445002 P 7275951

Kiinteistötunnus: Tila 139-409-140-6, Tila 139-409-55-8

Infrastruktuuri:

Yleiskuvaus alueesta: Turvetuotannon viimeinen vuosi on ollut 2020.

Suunnitelmat turvesuon käyttö: Perustetaan kolme kosteikkoa (Aville tehdystä ilmoituksesta)

Muut mahdolliset käyttötavat:

Maanomistajan toiveet jälkikäytöstä:

Maastokäynnin huomiot: Alueella jo kosteikkoja ja paljon linnustoa. Porot viihtyvät myös alueen ympäristössä. Lisäksi ympäristö metsittynyt. Toimiva patorakennelma.

Lisätietoja: Maanomistaja aloittanut jälkikäyttötoimenpiteet

Tietoa tarvittavista luvista ja ilmoituksista:

- Turvetuotantoalueen jatkokäytöstä päättää maanomistaja.
- Maanomistajaa ja toiminnanharjoittajaa koskee ympäristösuojelulain 6 § mukainen selvilläolovelvollisuus eli hänen on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista.
- Jatkokäyttöön siirtymiseen liittyvät lupa- ja ilmoitusmenettelyt määräytyvät useista eri laeista kuten vesilaista. Eräisiin toimenpiteisiin ja jatkokäyttömuotoihin saatetaan tarvita viranomaiselta lupa, kun taas joistakin toimenpiteistä riittää ilmoitus viranomaisille ennen toimenpiteen aloittamista.
- [Luvat ja ilmoitukset - Turvetuotantoalueiden jatkokäyttö - ELY-keskus](#)
- [Turvetuotannosta poistuvien alueiden maankäytön ohjauskeinot \(ely-keskus.fi\)](#)

Toteutus; rahoitusmahdollisuuksia

Alla olevasta linkistä löytyy tietoa turvetuotantoalueiden jatkokäyttömuotojen perustamiskustannuksista ja tukimahdollisuuksista

- https://www.ely-keskus.fi/documents/47085994/0/Kustannukset_ja_tuet_2023-08-15.pdf/f16dbc41-15c6-940d-ccc9-aa667b029131?t=1694668281449

Tässä muutamia linkkejä, joiden kautta voi tutkia rahoitusmahdollisuuksia turvetuotantoalueiden jälkikäyttöön:

- <https://oulunseudunleader.fi/>
- <https://rakennerahastot.fi/oikeudenmukaisen-siirtyman-rahasto-jtf>
- <https://www.metsakeskus.fi/fi/metsatalouden-tuet/metka-tuet>
- <https://ym.fi/helmi>
- <https://riista.fi/riistatalous/hoitosuunnitelmien-toimeenpano/sotka/>

Esimerkkitapaus

- Yksityinen maanomistaja, entinen turvetuottajayrittäjä, halusi omistamilleen entisille turvetuotantoalueille monimuotoista jälkikäyttöä. Yksityinen maanomistaja ei voi saada JTF-tukea, mutta esim.julkiset organisaatiot voivat hakea tukea. Maanomistaja otti yhteyttä Suomen Riistanhoito säätiöön ja sitä kautta alettiin suunnitella entisten turvetuotantoalueiden ennallistamista ja muuttamista kosteikoiksi. Rahoitusta haettiin Oikeuden mukaisen siirtymän rahastosta(JTF). Näin saatiin aikaan hanke, jossa viidelle eri turvetuotantoalueelle Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa, palautetaan avovesipinta-alaa yhteensä 75 hehtaarin verran. Alla linkki Suomen Riistanhoito säätiön tiedotteeseen.
- <https://www.riistasaatio.fi/suomen-riistanhoito-saatio-sai-jtf-rahoitusta-turvetuotantoalueiden-ennallistamiseen/>

Lisätietoja turvetuotantoalueiden jälkikäytöstä 1/3:

-
- [Laitetaanpa yhdessä turvesuot kuntoon! Ennallistamisen positiiviset vaikutukset: Ilmasto - vesienhallinta - virkistys - riista - luonnon monimuotoisuus \(ely-keskus.fi\)](#)
 - [Turvetuotantoon vuokratun alueen palautus maanomistajalle - Tapio](#)
 - [Ilmastoviisaat ratkaisut turvetuotantoalueiden jatkokäyttöön \(arcgis.com\)](#)
 - [Turvetuotantoalueet uuteen maankäyttöön - Turvetuotantoalueiden jatkokäyttö - ELY-keskus](#)
 - [Turve-Arvi \(syke.fi\)](#)
 - [kosteikko-opas-2015.pdf \(riista.fi\)](#)

Lisätietoja turvetuotantoalueiden jälkikäytöstä 2/3

- [MERLIN - Valuma-aluekunnostusten
valtavirtaistaminen: uudet lähestymistavat,
skaalautuvuus ja muuntuvuus – Toimintamalli
turvetuotantoalueen jatkokäytön suunnitteluun -
Tapio](#)
- [TulJa - Turvetuotantoalueiden ilmastokestävät
jatkokäyttömahdollisuudet -hanke – Tapio](#)
- [https://tapio.fi/wp-
content/uploads/2023/09/1.11.2023_Turvetuotannosta-
poistuvat-suonpohjat-monipuoliseen-jatkokayttoon-n-
maanomistajan-askelmerkit-siirtymaan.pdf](https://tapio.fi/wp-content/uploads/2023/09/1.11.2023_Turvetuotannosta-poistuvat-suonpohjat-monipuoliseen-jatkokayttoon-n-maanomistajan-askelmerkit-siirtymaan.pdf)

Lisätietoja turvetuotantoalueiden jälkikäytöstä 3/3

- [Turvetuotantoalueet uuteen maankäyttöön -
Turvetuotantoalueiden jatkokäyttö - ELY-keskus](#)
- [Turvetuotantoon vuokratun alueen palautus maanomistajalle –
Tapio](#)
- [Turvetuotannosta poistuvien alueiden maankäytön
ohjauskeinot \(ely-keskus.fi\)](#)
- Oppaan tiedot on kerätty Lisätietoja turvetuotantoalueiden
jälkikäytöstä 1-3/3 diojen linkeistä
- Diojen kuvat: Riikka Heikkilä v.2024

TurPo-TURVETUOTANNOSTA POISTUVIEN ALUEIDEN JÄLKIKÄYTTÖ- hanke 1.3.2024-28.2.2025

MICRO
POLIS

≡ PUDASJÄRVI ≡

VAIN
HYVIÄ
SYITÄ

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus